

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 167/23
28.5.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судије Сање Агатоновић, председника већа, и судија Весне Секулић и Данице Косовац, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Љубиша Ваљаревић, адвокат из Београда, Ђуре Даничића 4, против туженог ББ из ..., чији је пуномоћник Мирјана Рајић Илић, адвокат из Београда, Светозара Марковића 45/10, ради дуга, одлучујући о жалби туженог изјављеној против пресуде Основног суда у Младеновцу – Судске јединице у Сопоту П 206/19 од 6.7.2022. године, у седници већа одржаној дана 28.5.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Основног суда у Младеновцу – Судске јединице у Сопоту П 206/19 од 6.7.2022. године, у првом ставу изреке, тако што се **ОБАВЕЗУЈЕ** тужени ББ из ... да тужиоцу АА из ... исплати износ од 10.000 евра са каматом коју прописује Европска централна банка на валуту евро почев од 1.5.2009. године до 24.12.2012. године, а од 25.12.2012. године до исплате са законском затезном каматом, све у динарској противвредности по средњем курсу НБС важећем на дан исплате, у року од 15 дана од пријема ове пресуде, док се преко досуђене динарске противвредности износа од 10.000 евра, а до траженог износа од 1.179.464,00 динара са законском затезном каматом почев од 1.5.2009. године до исплате, тужбени захтев као неоснован **ОДБИЈА**.

ОДБИЈА СЕ као неоснована жалба туженог и **ПОТВРЂУЈЕ** решење о трошковима поступка садржано у другом ставу изреке пресуде Основног суда у Младеновцу – Судске јединице у Сопоту П 206/19 од 6.7.2022. године.

ОДБИЈАЈУ СЕ као неосновани захтеви тужиоца и туженог за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Образложење

Пресудом Основног суда у Младеновцу – Судске јединице у Сопоту П 206/19 од 6.7.2022. године, првим ставом изреке усвојен је тужбени захтев па је обавезан тужени да тужиоцу на име дуга исплати износ од 1.179.464,00 динара са законском затезном

каматом почев од 1.5.2009. године до исплате. Другим ставом изреке обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 185.800,00 динара.

Благовремено изјављеном жалбом тужени је првостепену пресуду побијао из свих разлога прописаних чланом 373 став 1 Закона о парничном поступку (“Службени гласник Републике Србије”, број 72/11...18/20).

Тужилац је доставио одговор на изјављену жалбу туженог.

Тужилац и тужени су трошкове другостепеног поступка одређено тражили.

Испитујући правилност ожалбене пресуде, сагласно овлашћењима предвиђеним чланом 386 Закона о парничном поступку (“Службени гласник РС” бр. 72/11 ... 18/20) Апелациони суд је оценио да је жалба туженог делимично основана.

У првостепеном поступку нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачке 1, 2, 3, 5, 7 и 9 Закона о парничном поступку, на које другостепени суд пази по службеној дужности, а изрека првостепене пресуде је јасна и у њеном образложењу су дати потпуни разлози о битним чињеницама, тако да се она неосновано побија и указивањем на битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 12 Закона о парничном поступку.

Према утврђеном чињеничном стању и стању у списима, тужилац је сукцесивно позајмљивао туженом износе од 13.000 евра, 7.000 евра, 2.000 евра, 10.000 евра и 3.000 евра, укупно 35.000 евра, о чему је састављена признаница дана 17.6.2007. године. Наведеном признаницом тужени – зајмопримац се обавезао да износ примљеног зајма врати тужиоцу – зајмодавцу до 1.8.2007. године. Признаницу је потписао тужени – зајмопримац. Према потврди састављеној дана 2.3.2009. године, тужени дугује тужиоцу износ од 10.000 евра и тај износ ће вратити до краја априла 2009. године. Потврда садржи потпис туженог. Тужени није вратио тужиоцу узајмљени новац у износу од 10.000 евра, а тужилац је поднетом тужбом дана 25.3.2009. године тражио од туженог повраћај износа од 1.179.464,00 динара са траженом законском затезном каматом.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је у складу са одредбом члана 557 Закона о облигационим односима закључио да је тужилац позајмио туженом износ од 35.000 евра, да од тог износа тужени није вратио тужиоцу износ од 10.000 евра, а да је рок враћања позајмљеног новца у тој висини био до краја априла 2009. године. Оценио је да тужени није доказао да предметни новчани износ – 10.000 евра предствала камату, као и да је потврду саставио под претњом од стране тужиоца, па је закључио да узајмљени износ новца у износу од 10.000 евра тужени није вратио тужиоцу у одређеном року, па је обавезао туженог да тужиоцу исплати износ од 1.179.464,00 динара са законском затезном каматом почев од дана 1.5.2009. године до исплате, јер је обавеза враћања позајмљеног предметног износа доспела крајем априла 2009. године, до када је тужени био дужан да врати узајмљени новац, па је усвојио тужбени захтев.

Првостепени суд је разматрајући приговор застарелости потраживања оценио да

исти није основан, јер је потраживање тужиоца према потврди од 2.3.2009. године доспело крајем априла 2009. године, а рок застарелости потраживања почео да тече од 1.5.2009. године, те до подношења тужбе у овом спору - дана 25.3.2019. године није протекао десетогодишњи рок застарелости из члана 371 Закона о облигационим односима.

Према оцени Апелационог суда у Београду, првостепени суд је на правилно и потпуно утврђено чињенично стање правилно применио материјално право када је закључио да тужилац има право на повраћај позајмљеног износа који није враћен од стране туженог у висини од 10.000 евра.

Законом о облигационим односима прописано је да су стране у облигационом односу дужне да изврше своју обавезу и одговорне су за њено испуњење (члан 17).

Уговором о зајму обавезује се зајмодавац да зајмопримцу преда одређени износ новца или одређену количину других замењивих ствари, а зајмопримац се обавезује да му врати после извесног времена исти износ новца, односно исту количину ствари исте врсте и квалитета (члан 557 став 1). Према члану 562 став 1 истог закона зајмопримац је дужан вратити у уговореном року исту количину ствари, врсте и квалитета.

Дужник долази у доцњу када не испуни своју обавезу у року одређеном за испуњење. Ако рок за испуњење није одређен, дужник долази у доцњу када га поверилац позове да испуни обавезу, усмено или писмено вансудском опоменом или започињањем неког поступка чија је сврха да се постигне испуњење обавеза (члан 324).

Имајући у виду да је према утврђеном чињеничном стању тужени узео на зајам од тужиоца укупан износ од 35.000 евра, о чему је сачињена признаница, са роком враћања до 1.8.2007. године, те да тужени није вратио тужиоцу део узјамљеног износа у висини од 10.000 евра, о чему је сачињена потврда са роком враћања тог износа до краја априла 2009. године, правилно је првостепени суд закључио да је тужени дужан да тужиоцу врати преостали износ дуга.

Неосновано се жалбом оспорава оцена доказа и утврђено чињенично стање указивањем да је првостепени суд прихватио исказ тужиоца у целисти, а да није прихватио исказ туженог, чиме тужени указује на учињену битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374 став 1 у вези са чланом 8 Закона о парничном поступку. Оваквим оспоравањем тужени сама оцењује изведене доказе и на свој начин интерпретира чињенично стање. Првостепени суд је, међутим, супротно жалбеним наводима, а поступајући у складу са начелом слободне оцене доказа и ценећи исказе парничних странака имао непосредно сазнање о начину давања исказа, те је своје уверење које је стекао о истинитости изложених навода исказао кроз оцену доказа у побијаној пресуди и при томе је дао јасне и довољне разлоге.

У смислу одредбе члана 8 Закона о парничном поступку, суд по свом уверењу одлучује које ће чињенице узети као доказане, на основу савесне и брижљиве оцене сваког доказа засебно и свих доказа заједно, као и на основу резултата целокупног доказног поступка. При оцени доказа суд нема обавезу да се руководи формалним

правилима, односно ограничењима, али је дужан да сваки доказ засебно и потом све доказе заједно оцењује у складу са правилима логичког закључивања, опште познатим чињеницама и оним што је животно прихватљиво. Правној оцени исказа странака и сведока, као и сваког другог доказа претходи анализа садржине исказа у контексту оних чињеница које су суду потребне као релевантне за доношење одлуке, а првостепени суд је управо дао такву анализу приликом доношења побијане одлуке.

Неосновани су жалбени наводи о погрешно утврђеном чињеничном стању указивањем да износ од 10.000 евра не представља главни дуг, већ „зеленашку“ камату, а да је тужени признаницу потписао под принудом.

Правилно је првостепени суд на основу правилно и потпуно утврђеног чињеничног стања закључио да тужилац у овој парници потражује од туженог износ дуга по основу уговора о зајму, а да је преостали предмет обавезе новчани износ од 10.000 евра, јер је тужилац за своју тврдњу доставио признаницу састављену дана 17.6.2007. године и потврду састављену дана 2.3.2009. године, које представљају довољан доказ о постојању потраживања тужиоца и његовој висини, а у наведеној признаници констатовано је да је тужилац позајмио туженом новац у укупном износу од 35.000,00 евра, док је у потврди која садржи потпис тужени потврдио да дугује тужиоцу износ од 10.000 евра, па је правилно првостепени суд закључио на туженом био терет доказивања чињенице да тај износ не представља главни дуг као предмет уговора о зајму. Тужени током поступка није оспорио да му је тужилац позајмљивао новац у више наврата, у укупном износу од 35.000 евра, али исти није доказао да је целокупнан новчани износ вратио тужиоцу, односно да тужилац неосновано потражује преостали део у износу од 10.000 евра. Тужени је био у обавези да за своје чињеничне тврдње достави доказе, а докази које је доставио у прилог својих тврдњи нису довољни и адекватни.

Странка која тврди да има неко право сагласно члану 231 став 2 Закона о парничном поступку сноси терет доказивања чињенице које је битна за настанак или остваривање права, док према ставу 3 тог члана странка која оспорава постојање неког права, сноси терет доказивања чињенице која је спречила настанак или остваривање права или услед које је право престало да постоји, ако законом није другачије прописано. Из тих разлога, ако суд на основу изведених доказа не може са сигурношћу да утврди неку чињеницу о постојању чињенице закључује применом правила о терету доказивања прописаном чланом 231 став 1 Закона о парничном поступку. Тужени је имао могућност да у законом прописаном року достави доказе на околност да се тужилац бавио зеленашким послом, као и доказ о евентуално враћеним износима тужиоцу, те је по оцени Апелационог суда правилно првостепени суд закључио да тужени није доказао да је тужиоцу вратио износ 10.000 евра као преостали део целокупно узajмљеног новчаног износа, као и да је тужилац давао позајмицу са “зеленашким” каматама коју би представљао тај износ, а да је признаницу потписао под принудом.

Неосновано се жалбом туженог указује на погрешну примену материјалног права код оцене приговора застарелости потраживања, указивањем да је рок застарелости потраживања почео да тече изнова дана 2.3.2009. године када је састављена потврда којом је тужени признао дуг, тако да је потраживање тужиоца

застарело.

Према утврђеном чињеничном стању, тужени је неспорно потписао потврду од 2.3.2009. године, у којој се наводи да ће узајмљени новчани износ од 10.000 евра вратити тужиоцу до краја априла 2009. године, па је између тужиоца и туженог постигнута сагласност воља о року за испуњење предметне обавезе. Имајући то у виду, противно жалбеним наводима, правилан је закључак првостепеног суда да је рок застарелости потраживања тужиоца почео да тече дана 1.5.2009. године, јер је дуг у износу од 10.000 евра доспео за наплату крајем априла 2009. године, будући да тужилац пре истека тог рока није могао да захтева испуњење обавезе, док је тужба у овом спору поднета дана 25.3.2019. године, дакле пре истека општег рока застарелости из члана 371 Закона о облигационим односима.

Без утицаја су жалбени наводи којима се указује на погрешну примену материјалног права истицањем да се тужилац налази у поверилачкој доцњи од када је тужени понудио да му врати износ од 5.000 евра, с обзиром на то да је првостепени суд предметно потраживање тужиоца правилно оценио према потврди која је након тога састављена – дана 2.3.2009. године, а којом је дефинисан износ предметне обавезе - 10.000 евра и рок за њено испуњење - до краја априла 2009. године, јер састављање наведене потврде води закључку да су се парничне странке сагласиле да изнова започне протек времена одређеног за испуњење обавезе, а самим тим и могућност тужиоца да прими испуњење обавезе туженог.

Са изложеног, правилан је закључак првостепеног суда о спорним чињеницама – постојању материјално-правног односа између тужиоца и туженог, да је тужилац предао туженом новац на зајам, који није враћен у износу од 10.000 евра, па је правилном применом одредбе члана 557 Закона о облигационим односима првостепени суд обавезао туженог да тужиоцу врати дуг по основу закљученог уговора о зајму.

Међутим, код чињенично-правног закључка у погледу висине износа зајма који није враћен тужиоцу од стране туженог – 10.000 евра, основано се жалбом туженог указује да је првостепени суд погрешно применио материјално право и то одредбу члана 395 Закона о облигационим односима закључивши да тужилац има право да за износ зајма који је дат у еврима тражи повраћај у динарима.

Одредбом члана 395 Закона о облигационим односима прописано је да уколико новчана обавеза гласи на плаћање у некој страниј валути или злату, њено испуњење се може захтевати у домаћем новцу, према курсу који важи у тренутку испуњења обавезе.

Дакле, имајући у виду утврђено чињенично стање - да тужени није вратио тужиоцу износ зајма од 10.000 евра, према оцени другостепеног суда динарски новчани захтев тужиоца усмерен на враћање узајмљеног износа садржи у себи и захтев за плаћање динарске противвредности одређеног броја новчаних јединица у страниј валути, што значи да тужилац има право на динарску противвредност датог девизног потраживања по курсу важећем у моменту испуњења, са каматом према валути главног потраживања обрачунатој на исти начин и по истом курсу као и главни дуг (према средњем курсу НБС на дан исплате) што је све у складу са одредбом члана 395 Закона о облигационим односима.

На основу изложеног тужилац има право на динарску противвредност датог износа на име зајма који није враћен од стране туженог. На описани начин тужбени захтев се не прекорачује, нити се вређају правила о забрани једностране конверзије, а повериоцима девизних потраживања који су захтеве определили у динарима пружа се тражена правна заштита, што је изражено становиште у одлуци Уставног суда Уж-3991/2013 од 14. априла 2016. године.

Тужиоцу је на досуђени износ, сходно одредби члана 395 Закона о облигационим односима, досуђена камата у висини камате коју прописује Европска централна банка за валуту евро до 25. децембра 2012. године, као дана ступања на снагу Закона о затезној камати (“Службени гласник РС” бр. 119/12) од када има право на камату на валуту евро у складу са одредбама наведеног закона, па до исплате.

Противно жалбеним наводима, правилно је првостепени суд закључио да је новчана обавеза доспела крајем априла 2009. године, па да је тужени дужан да спорни дуг исплати са припадајућом каматом почев од дана 1.5.2009. године, као дана када је тужени - дужник пао у доцњу са испуњењем новчане обавезе, па до исплате.

Апелациони суд је ценио и остале жалбене наводе али их посебно не образлаже, јер су без утицаја на могућност другачијег пресуђења.

Из наведених разлога, применом члана 394 тачка 4 Закона о парничном поступку, у вези са чланом 387 став 1 тачка 5 Закона о парничном поступку одлучено је као у првом ставу изреке ове пресуде.

Правилно је првостепени суд у складу са чланом 153 Закона о парничном поступку одлучио о трошковима парничног поступка чију висину је определио сагласно одредбама Адвокатске тарифе и Таксене тарифе важећим у време пресуђења, у границама опредељеног захтева.

Са изложеног, применом члана 401 тачка 2 Закона о парничном поступку, одлучено је као у другом ставу изреке.

Како је тужени успео са жалбом у незнатном делу, док одговор на жалбу изјављен од стране тужиоца не представља нужан трошак у смислу члана 154 став 1 Закона о парничном поступку, то су сходно члану 165 став 1 у вези са чланом 153 Закона о парничном поступку као неосновани одбијени њихови захтеви за накнаду трошкова другостепеног поступка, одлуком садржаном у трећем ставу изреке.

Председник већа-судија
Сања Агатоновић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић